

Society. Vocabulary work.

14. PAŃSTWO I SPOŁECZEŃSTWO

Struktura państwa, urzędy, organizacje międzynarodowe

1 Uzupełnij tabelę według wzoru.

What's the name of the country	What nationality are they?	What language do they speak?
■ Example: <i>Holland</i>	Dutch	<i>Dutch</i>
1. Brazil		
2.	American	
3. Austria		
4. Japan		
5.	Italian	
6. Ireland		

2 Uzupełnij zdania wyrazami podanymi w ramce.

monarchy members	republic rule	government election	parties Prime Minister	systems parliament
---------------------	------------------	------------------------	---------------------------	-----------------------

There are many political (1)_____ in the world. Some countries still have a king or queen, such as for example Great Britain, which is a constitutional (2)_____. Of course, the king or queen does not really (3)_____ the country. A country which does not have a king or a queen is called a (4)_____. In all democratic countries the (5)_____ has the real power. Its (6)_____ belong to different political (7)_____ and are chosen by people in a general (8)_____. The winning party forms the (9)_____, led by the (10)_____ or, as in the United States, by the president.

3 Połącz wyrazy z kolumn A i B tak, aby utworzyć nazwy urzędów lub instytucji.

A
1. city
2. tax
3. insurance
4. ministry of
5. French/German
6. court of

B
a. education/industry
b. embassy
c. council
d. law
e. office
f. company

4 Wpisz brakujące litery tak, aby utworzyć odpowiednie przymiotniki. Liczba kresek odpowiada liczbie liter w poszczególnych wyrazach. Niektóre litery zostały ujawnione.

- A lot of **f _ r _ _ gn** companies are investing in our country at the moment.
- There have been many **s _ c _ _ l** changes in the country since the system changed 16 years ago.
- Young men still have to do **m _ _ it _ r _** service in some countries.
- November 11 is a **p _ b _ _ c** holiday in Poland.
- Yesterday several European countries signed an **int _ r _ _ t _ _ nal** agreement.

5 Dopasuj poszczególne organizacje do opisu ich działalności.

1. This organisation has 192 member states at the moment. It has got headquarters in New York. This organisation promotes international cooperation, peace and security.
  2. It is a federation of 25 countries from Europe which cooperate in trade, agriculture, money or the environment.
  3. This organisation helps kids and their mothers in poor countries. It provides money for medical care, education and sports.
  4. This international organisation promotes human rights all over the world. Its main offices are in London.
  5. This is an environmental organisation. It helps endangered species of animals and solves environmental problems such as global warming or pollution.
- a. European Union (EU)
  - b. Greenpeace
  - c. United Nations (UN)
  - d. United Nation's Children's Fund (UNICEF)
  - e. Amnesty International (AI)

Konflikty wewnętrzne i międzynarodowe

6 Uzupełnij poniższe fragmenty wiadomości radiowych wyrazami podanymi w ramce.

protest authorities demonstration

There's a (1) _____ in the city centre today. A lot of people have arrived at the town hall to (2) _____ against high unemployment in the local area. Most people say that the local (3) _____ have done nothing to improve the situation.

hijacked hostages terrorists

A British Airways flight was (4) _____ last night. Shortly after take-off a group of (5) _____ took control of the plane and told the pilots to fly to North Africa. There are 200 (6) _____ on the plane. The hijackers haven't contacted the British government yet.

armies peace war

The conflict between two African republics may finally end today. The (7) _____, which started 5 years ago, has taken the lives of 50,000 people so far. Although both (8) _____ are still standing ready at the borders, fighting has almost stopped completely. As our correspondent says, the leaders will probably sign a (9) _____ agreement this week.

continue conditions strike

Hundreds of passengers couldn't leave Charles de Gaulle International Airport early this morning when the workers of the airport went on (10) _____. The workers want higher pay and better working (11) _____. They warn that their action will (12) _____ until the authorities accept their demands.

ZAPAMIĘTAJ WIĘCEJ

1 Podkreśl w Banku słów wszystkie nazwy stanowisk publicznych (np. *Prime Minister*) oraz nazwy zawodów związanych z wymiarem sprawiedliwości. Czy chciałbyś/chciałabyś wykonywać któryś z nich?

2 Wymień najważniejsze problemy społeczne, z którymi boryka się nasz kraj. Znajdź wymienione przez siebie wyrazy w Banku słów.

3 Wybierz właściwą odpowiedź, korzystając z Banku słów.

1 The second World War broke _____ in 1939.

A up B in C out

2 The criminal was finally punished for all the crimes he had _____.

A made B committed C investigated

3 The employee was accused _____ theft.

A of B for C about

4 Workers can join _____ unions to protect their interests.

A work B trade C professional

5 The highest penalty for murder in EU countries is life _____.

A prison B penalty C imprisonment

6 Who breaks into shops or houses?

A a burglar B a robber C a blackmailer

4 [MP3-237] Posłuchaj wyrazów i zwrotów w języku polskim i zapisz ich odpowiedniki w języku angielskim. Sprawdź ich pisownię w Banku słów.

1 _____	4 _____
2 _____	5 _____
3 _____	6 _____

Wskazówka

Przejrzyj gazetę. Wymień po angielsku 10 tematów, które się w niej pojawiają, np.: *There is an article about taxes, a story about shoplifters ... Zapisz kluczowe słowa (np. taxes) na marginesach artykułów, do których się odnoszą.*

MP3-238 STRUKTURA PAŃSTWA I URZĘDY

ambassador (n) /æm'bæsədə/ ambasador
authorities (n) /ɔ:'θɔ:rətɪz/ władze
bureaucracy (n) /bjʊə'ɒkrəsi/ biurokracja
border (n) /'bɔ:də/ granica
 ~ **countries** /'bɔ:də kən'tris/ państwa sąsiadujące
cabinet (n) /'kæbɪnt/ rząd, gabinet
 ~ **minister** /'kæbɪnt mɪnɪstə/ minister
capital (n) /'kæpɪtəl/ stolica
citizen (n) /'sɪtɪzən/ obywatel
citizenship (n) /'sɪtɪzənʃɪp/ obywatelstwo
city councillor/town councillor (n) /'sɪti 'kaʊnsələ, taʊn 'kaʊnsələ/ radny
city hall/town hall (n) /'sɪti 'hɔ:l, taʊn 'hɔ:l/ ratusz
city/town council (n) /'sɪti, taʊn 'kaʊnsəl/ rada miejska
civil servant (n) /'sɪvəl 'sɜ:vənt/ urzędnik państwowy
conservative (adj) /kən'sɜ:vətɪv/ konserwatywny
constitution (n) /kən'stɪtju:ʃn/ konstytucja
democracy (n) /dɪ'mɒkrəsi/ demokracja
democratic (adj) /dema'krætkɪk/ demokratyczny
demonstration (n) /dɪ'mɒn'streɪʃn/ manifestacja
domestic (adj) /də'mestɪk/ krajowy
election (n) /ɪ'lekʃn/ wybory
general ~ /dʒə'nərəl 'ɪlekʃn/ wybory powszechne
local ~ /ləʊkəl 'ɪlekʃn/ wybory samorządowe
embassy (n) /embəsi/ ambasada
emigration (n) /emɪ'greɪʃn/ emigracja
empire (n) /empə'ra/ imperium
exile (n) /'eksəl/ wygnanie
federal (adj) /'fedrəl/ federalny
foreign (adj) /'fɔ:rn/ obcy, zagraniczny
foreigner/foreign national (n) /'fɔ:rnə, 'fɔ:rn 'næʃənəl/ obcokrajowiec
government (n) /'gʌvnmənt/ rząd
 ~ **minority** ~ /maɪ'nɔ:rətɪ 'gʌvnmənt/ rząd mniejszościowy
system of ~ /sɪ'stəm əv 'gʌvnmənt/ system polityczny
head of state (n) /hed əv 'steɪt/ głowa państwa
home country/homeland (n) /'həʊm kʌntri, 'həʊmlænd/ ojczyzna
House of Commons (n) /'həʊs əv 'kɒmənz/ Izba Gmin
House of Lords (n) /'həʊs əv 'lɔ:dz/ Izba Lordów
House of Representatives (n) /'həʊs əv reprɪ'zɛntətɪvz/ Izba Reprezentantów
human rights (n) /'hju:mən 'raɪts/ prawa człowieka
immigrant (n) /'ɪmɪgrənt/ imigrant
immigration (n) /'ɪmɪ'greɪʃn/ imigracja
independence (n) /ɪndə'pendəns/ niepodległość

inhabitant/resident (n) /ɪn'hæbɪtənt, rezɪdənt/ mieszkaniec
institution (n) /ɪn'stɪ'tju:ʃn/ instytucja
intelligence service (n) /ɪn'telɪdʒəns 'sɜ:vɪs/ służby wywiadowcze
king (n) /kɪŋ/ król
kingdom (n) /'kɪŋdəm/ królestwo
left wing (adj) /leɪt 'wɪŋ/ lewicowy
liberal (adj) /lɪ'bərəl/ liberalny
majority (n) /mə'dʒɔ:rətɪ/ większość
Mayor (n) /meɪə/ burmistrz
Member of Parliament/MP (n) /'membə əv 'pɑ:ləmənt, em 'pi:t/ poseł
Minister (n) /'mɪnɪstə/ minister
minority (n) /maɪ'nɔ:rətɪ/ mniejszość
monarch (n) /'mɒnək/ monarcha
monarchy (n) /'mɒnəkɪ/ monarchia
constitutional ~ /kən'stɪtju:ʃnəl 'mɒnəkɪ/ monarchia konstytucyjna
nation (n) /'neɪʃn/ naród
national (adj) /'næʃənəl/ narodowy, państwowy
 ~ **anthem** (n) /'næʃənəl 'ænbəm/ hymn państwowy
 ~ **flag** (n) /'næʃənəl 'flæg/ flaga państwowa
 ~ **identity** (n) /'næʃənəl aɪ'dentətɪ/ tożsamość narodowa
nationality (n) /næʃə'nælətɪ/ narodowość
opinion poll (n) /ə'pɪnɪən pəʊl/ badanie opinii publicznej
opposition (n) /ə'pɒzɪʃn/ opozycja
parliament (n) /'pɑ:ləmənt/ parlament
party member (n) /'pɑ:ti 'membə/ członek partii
policy (n) /'pɒləsɪ/ polityka (sposób postępowania)
social ~ /səʊʃəl 'pɒləsɪ/ polityka społeczna
political (adj) /pə'lɪtɪkəl/ polityczny
 ~ **leader** (n) /pə'lɪtɪkəl 'li:də/ przywódca polityczny
 ~ **scene** (n) /pə'lɪtɪkəl 'si:n/ scena polityczna
 ~ **system** (n) /pə'lɪtɪkəl 'sɪstɪm/ system polityczny
politician (n) /pə'lɪtɪʃjən/ polityk
politics (n) /'pɒlətɪks/ polityka (działalność publiczna)
population (n) /'pɒpjə'leɪʃən/ ludność
President (n) /'prezɪdənt/ prezydent
Prime Minister/PM (n) /praɪm 'mɪnɪstə, pi:'em/ premier
province (n) /'prɒvɪns/ prowincja
queen (n) /kwɪ:n/ królowa
reform (n) /rɪ'fɔ:m/ reforma
refugee (n) /refju:'dʒi:/ uchodźca
representative (n) /reprɪ'zɛntətɪv/ reprezentant
republic (n) /rɪ'pʌblɪk/ republika
right wing (adj) /raɪt 'wɪŋ/ prawicowy
royal family (n) /'rɔ:əl 'fæməli/ rodzina królewska
secret service (n) /sɪk'rɪt 'sɜ:vɪs/ służby specjalne
Senate (n) /'senət/ senat
Senator (n) /'senətə/ senator

social democratic (adj) /səʊʃəl demə'krætkɪk/ socjaldemokratyczny
socialist (adj) /səʊʃəlɪst/ socjalistyczny
socialist (n) /səʊʃəlɪst/ socjalista
state (n) /steɪt/ państwo
term (n) /tɜ:m/ kadencja
the people (n) /ðə 'pi:pəl/ naród, lud
United States Congress (n) /ju:naɪtəd steɪts 'kɒŋɡres/ Kongres Stanów Zjednoczonych

CZASOWNIKI

demonstrate (v) /dɪ'mɒn'streɪt/ manifestować
elect (v) /ɪ'lekt/ wybierać
emigrate (v) /emɪ'greɪt/ emigrować
immigrate (v) /ɪmɪ'greɪt/ imigrować
represent (v) /reprɪ'zɛnt/ reprezentować
rule/govern (v) /ru:l, 'gʌvən/ rządzić
support (v) /sə'pɔ:t/ popierać

ZWROTY

adopt the constitution przyjąć konstytucję
become a citizen zostać obywatelem
border with graniczyć z
form a government/cabinet utworzyć rząd
gain/win independence uzyskać niepodległość
gain/win support zdobyć poparcie
hold an election zorganizować wybory
join a political party wstąpić do partii politycznej
vote for głosować na
Your Majesty Wasza Królewska Mość

MP3-239 ORGANIZACJE SPOŁECZNE I MIĘDZYNARODOWE

Amnesty International (n) /'æmnesti ɪntə'næʃənəl/ Amnesty International (organizacja działająca na rzecz praw człowieka)
European Union/EU (n) /ju:ərə'pi:ən 'ju:niən, i: 'ju: / Unia Europejska
International Monetary Fund/IMF (n) /ɪntə'næʃənəl 'mʌnɪtri 'fʌnd, ət 'em 'ef/ Międzynarodowy Fundusz Walutowy
non-governmental organisation/NGO (n) /nɒn gʌvnməntəl ɔ:ganə'zeɪʃn, en dʒi: 'əʊ/ organizacja pozarządowa
North Atlantic Treaty Organisation/NATO (n) /nɔ:θ ə'tlæntɪk 'tri:ti ɔ:ganə'zeɪʃn, 'neɪtəʊ/ Pakt Północnoatlantycki, NATO
United Nations/UN (n) /ju:naɪtəd 'neɪʃnz, ju: 'en/ Organizacja Narodów Zjednoczonych, ONZ
World Health Organisation/WHO (n) /wɜ:ld 'helθ ɔ:ganə'zeɪʃn, dæblju: eɪtʃ 'əʊ/ Światowa Organizacja Zdrowia, WHO

MP3-240 GOSPODARKA

budget (n) /'bʌdʒɪt/ budżet
coin (n) /kɔɪn/ moneta

commerce (n) /kɒmɜːs/ handel
credit (n) /kredyt/ kredyt
credit card (n) /kredyt kɑːd/ karta kredytowa
currency (n) /kʌrənsi/ waluta
common ~ /kɒmən/ karansi/ wspólna waluta
economics (n) /iːkənɒmiks/ ekonomia
economy (n) /iːkənəmi/ gospodarka
free-market ~ /friːˈmɑːkɪt/ ikonami/ gospodarka wolnorynkowa
finance (n) /faɪnəns/ finanse
financial (adj) /faɪnənʃl/ finansowy
fund (n) /fʌnd/ fundusz
gross domestic product/GDP (n) /grɒs dɒmestɪk ˈprɒdʌkt, dʒiː diː piː/ produkt krajowy brutto, PKB
inflation (n) /ɪnfləɪʃn/ inflacja
rate of ~ /reɪt əv ɪnˈfleɪʃn/ stopa inflacji
international trade (n) /ɪntəˈnæʃənəl treɪd/ handel międzynarodowy
investment (n) /ɪnˈvestmənt/ inwestycja
market (n) /ˈmɑːkɪt/ rynek
black ~ /blæk ˈmɑːkɪt/ czarny rynek
free ~ /friː ˈmɑːkɪt/ wolny rynek
note (n) /nəʊt/ banknot
small business (n) /smɔːl ˈbɪznəs/ drobne przedsiębiorstwo
tax (n) /tæks/ podatek
trade union (n) /treɪd ˈjuːnɪən/ związek zawodowy

CZASOWNIKI
invest (v) /ɪnˈvest/ inwestować
ZWROTY
go down spać
grow by (four) per cent urosnąć o (cztery) procent
provide new jobs tworzyć nowe miejsca pracy
reduce taxes obniżyć podatki

MP3-241 KONFLIKTY WEWNETRZNE I MIĘDZYKRAJOWE

civilian (n) /səˈvɪliən/ cywil
conflict (n) /kɒnflɪkt/ konflikt
machine gun (n) /məʃɪn ɡʌn/ karabin maszynowy
peace conference (n) /piːs ˈkɒnfərəns/ konferencja pokojowa
poison gas (n) /ˈpɔɪzən ɡæs/ gaz trujący
shell-shock (n) /ʃel ʃɒk/ wstrząs psychiczny wywołany przez ostrzał artyleryjski
soldier (n) /ˈsəʊldɪə/ żołnierz
tank (n) /tæŋk/ czołg
troops (n) /trʊps/ wojsko
weapon (n) /ˈweɪpən/ broń
world peace (n) /ˈwɜːld piːs/ pokój na świecie
world war (n) /ˈwɜːld ˈwɔː/ wojna światowa

CZASOWNIKI
invade (v) /ɪnˈveɪd/ najeżdżać

ZWROTY
break out wybuchnąć (o wojnie)
declare war on sb wypowiedzieć komuś wojnę

MP3-242 POLITYKA SPOŁECZNA

aid (n) /eɪd/ pomoc
charity (n) /ˈtʃærəti/ organizacja charytatywna
corruption (n) /kəˈrʌpʃn/ korupcja
disability (n) /dɪsəˈbɪlɪti/ niepełnosprawność

discrimination (n) /dɪskrɪmɪˈneɪʃn/ dyskryminacja
drug abuse (n) /drʌɡ əˈbjuːs/ narkomania
equal (adj) /iːkwəl/ równy
unequal (adj) /ˌʌniːkwəl/ nierówny
equality (n) /iːkwəˈlɪti/ równouprawnienie
government programme (n) /gʌvənɪmənt ˈprɒɡræm/ program rządowy
homeless (adj) /ˈhəʊməsləs/ bezdomny
homelessness (n) /ˈhəʊməsləsniəs/ bezdomność
orphanage (n) /ˈɔːfənɪdʒ/ sierociniec
poverty (n) /ˈpɒvərti/ bieda
racism (n) /ˈreɪzɪzəm/ rasizm
religion (n) /rɪˈlɪdʒən/ religia
social issues (n) /səʊʃəl ˈɪʃuːz/ kwestie społeczne
unemployment (n) /ʌnɪmˈplɔɪmənt/ bezrobocie
voluntary work (n) /vɒləntri ˈwɜːk/ wolontariat
volunteer (n) /vɒlənˈtɪər/ wolontariusz
ZWROTY
accept bribes przyjmować łapówki
discriminate against sb dyskryminować kogoś
on the dole na zasiłku dla bezrobotnych
out of work bez pracy
raise money zbierać pieniądze

MP3-243 PRZESTĘPCZOŚĆ

alibi (n) /əˈlɪbi/ alibi
anti-social behaviour (n) /æntiːsəʊʃəl bɪˈheɪvjəl/ postawa społeczna
arson (n) /ˈɑːsn/ podpalenie
arsonist (n) /ˈɑːsnɪst/ podpalacz
assault (n) /əˈsɔːlt/ napaść
blackmail (n) /ˈblækmeɪl/ szantaż
blackmailer (n) /ˈblækmeɪlə/ szantażysta
burglar (n) /ˈbɜːglə/ włamywacz
burglary (n) /ˈbɜːgləri/ kradzież z włamaniem
child pornography (n) /tʃaɪld ˈpɔːnɒɡrəfi/ pornografia dziecięca
discriminate against sb dyskryminować kogoś
crime (n) /kraɪm/ przestępstwo, przestępczość
 ~ **scene** /kraɪm ˈsiːn/ miejsce popełnienia przestępstwa
criminal (n) /ˈkrɪmɪnəl/ przestępca
drug dealer (n) /drʌɡ ˈdiːlə/ handlarz narkotyków
drug dealing/trafficking (n) /drʌɡ ˈdiːlɪŋ, ˈtræfɪkɪŋ/ handel narkotykami
evidence (n) /ˈeɪdvɪdəns/ dowody
fearless (adj) /ˈfiːəsləs/ nieustraszony
fingerprint (n) /ˈfɪŋɡəprɪnt/ odcisk palca
fraud (n) /frɔːd/ oszustwo
getaway car (n) /ˈɡetəweɪ kɑː/ samochód używany do ucieczki z miejsca przestępstwa
hacker (n) /ˈhækə/ haker
hacking (n) /ˈhækɪŋ/ hakerstwo
heartless (adj) /ˈhɑːtləs/ okrutny
hoax call (n) /ˈhɔːks kɔːl/ fałszywy telefon
hostage (n) /ˈhɒstɪdʒ/ zakładnik
investigation (n) /ɪnˈvestɪɡeɪʃn/ śledztwo, dochodzenie
jaywalking (n) /ˈdʒeɪwɔːkɪŋ/ przechodzenie przez ulicę w niedozwolonym miejscu
kidnapper (n) /ˈkɪdnæpə/ porwacz
kidnapping (n) /ˈkɪdnæpɪŋ/ porwanie
littering (n) /ˈlɪtərɪŋ/ zaśmiecanie
mugger (n) /ˈmʌɡə/ bandyta uliczny
mugging (n) /ˈmʌɡɪŋ/ rozbój

murder (n) /ˈmɜːdə/ morderstwo
murderer (n) /ˈmɜːdəra/ morderca
offence (n) /ˈɔːfens/ przestępstwo, wykroczenie
pickpocket (n) /ˈpɪkpɒkɪt/ kieszonkowiec
pickpocketing (n) /ˈpɪkpɒkɪtɪŋ/ kradzież kieszonkowa
piracy (n) /ˈpaɪrəsi/ piractwo
private detective (n) /praɪvət dɪˈtektɪv/ prywatny detektyw
ransom (n) /ˈrænsəm/ okup
rape (n) /reɪp/ gwałt
rapist (n) /ˈreɪpɪst/ gwałcieciel
robber (n) /ˈrɒbə/ rabuś
robbery (n) /ˈrɒbəri/ napad rabunkowy
armed ~ /ˌɑːmd ˈrɒbəri/ napad rabunkowy z użyciem broni
security camera (n) /sɪˈkjʊərəti ˈkæmə/ kamera nadzorująca
shoplifter (n) /ˈʃɒplɪftə/ złodziej sklepowy
shoplifting (n) /ˈʃɒplɪftɪŋ/ kradzież sklepowa
smuggler (n) /ˈsmʌɡlə/ przemytnik
smuggling (n) /ˈsmʌɡlɪŋ/ przemyt
speeding (n) /ˈspiːdɪŋ/ przekroczenie prędkości przez kierowcę
terrorism (n) /ˈterəˈzɪzəm/ terroryzm
theft (n) /θeft/ kradzież
thief (n) /θiːf/ złodziej
undercover (adj) /ˌʌndəˈkʌvə/ tajny (np. agent)
vandal (n) /ˈvændl/ wandal
vandalism (n) /ˈvændlɪzəm/ wandalizm
violence (n) /ˈvaɪələns/ przemoc
weapon (n) /ˈweɪpən/ broń

CZASOWNIKI

arrest (v) /əˈrest/ aresztować
assault (v) /əˈsɔːlt/ napaść
attack (v) /əˈtæk/ atakować
attempt (v) /əˈtempt/ próbować
blackmail (v) /ˈblækmeɪl/ szantażować
burgle (v) /ˈbɜːgl/ włamać się i okraść
capture (v) /ˈkæptʃə/ schwycić
cheat (v) /tʃiːt/ oszukiwać
investigate (v) /ɪnˈvestɪɡeɪt/ prowadzić dochodzenie
kidnap (v) /ˈkɪdnæp/ porwać
kill (v) /kɪl/ zabić
mug (v) /mʌɡ/ napaść (na ulicy)
murder (v) /ˈmɜːdə/ zamordować
rape (v) /reɪp/ zgwałcić
rob (v) /rɒb/ obrabować
shoot (v) /ʃuːt/ strzelać, zastrzelić
shoplift (v) /ˈʃɒplɪft/ kraść w sklepie
smuggle (v) /ˈsmʌɡl/ przemycać
steal (v) /stiːl/ kraść

ZWROTY

be identified zostać zidentyfikowanym
blow up wysadzić w powietrze
break into włamać się do
break out (of prison) uciec (z więzienia)
break the law złamać prawo
commit a crime popełnić przestępstwo
get away with sth uniknąć kary za coś
have a criminal record być notowanym (przez policję)
hold up sth napadać (np. na bank)
make off uciekać
pick sb's pocket kraść z kieszeni
plant a bomb podłożyć bombę
set fire to sth podpalić coś
solve a mystery rozwiązać zagadkę

take sb hostage wziąć kogoś jako zakładnika

MP3-244 WYMIAR SPRAWIEDLIWOŚCI

arrest (n) /əˈrest/ aresztowanie
ban (n) /bæn/ zakaz
stadium ~ /ˈsteɪdiəm bæn/ zakaz stadionowy
community service (n) /kəˌmjuːnəti ˈsɜːvɪs/ prace społeczne
court/court of law (n) /kɔːt, kɔːt əv ˈlɔː/ sąd
death penalty/capital punishment (n) /deθ ˈpenlti, keɪptəl ˈpʌnɪʃmənt/ kara śmierci
defence (n) /dɪˈfens/ obrona
defendant (n) /dɪˈfendənt/ oskarżony
fairness (n) /ˈfeɪnəs/ sprawiedliwość
fine (n) /faɪn/ mandat, grzywna
guilty (adj) /ˈɡɪlti/ winny
imprisonment (n) /ɪmˈprɪznmənt/ kara pozbawienia wolności
life ~ /laɪf ɪmˈprɪznmənt/ dożywocie (five years) ~ /faɪv jɪəz ɪmˈprɪznmənt/ (pięć lat) pozbawienia wolności
innocent (adj) /ɪˈnɒsnt/ niewinny
judge (n) /dʒʌdʒ/ sędzia
jury (n) /dʒʊəri/ ława przysięgłych
justice (n) /dʒʌstɪs/ sprawiedliwość
law (n) /lɔː/ prawo
lawyer (n) /ˈlɔːjə/ prawnik
defence ~ /dɪˈfens ˈlɔːjə/ adwokat obrony

penalty (n) /ˈpenlti/ kara
police officer (n) /pəˈliːs ɒfɪsə/ policjant
prison/jail (n) /ˈprɪzn, dʒeɪl/ więzienie
prosecution (n) /prəˈsɪkjʊʃn/ oskarżenie

prosecutor (n) /prəˈsɪkjʊtə/ prokurator
punishment (n) /ˈpʌnɪʃmənt/ kara
sentence (n) /ˈsentəns/ wyrok

prison ~ /ˈprɪzn ˈsentəns/ kara pozbawienia wolności
suspended ~ /səˈsɛndɪd ˈsentəns/ wyrok w zawieszeniu

severe (adj) /sɪˈvɪə/ surowa (kara)
suspect (n) /səˈspekt/ podejrzany
trial (n) /ˈtraɪəl/ rozprawa, proces
verdict (n) /ˈvɜːdɪkt/ werdykt
victim (n) /ˈvɪktɪm/ ofiara
witness (n) /ˈwɪtnɪs/ świadek

CZASOWNIKI

deny (v) /dɪˈnaɪ/ zaprzeczać
punish (v) /ˈpʌnɪʃ/ karać
testify (v) /ˈtestɪfaɪ/ zeznawać

ZWROTY

accuse sb of sth oskarżyć kogoś o coś
announce the verdict ogłosić werdykt
be under arrest być aresztowanym
drop charges wycofać oskarżenie
go on trial stanąć przed sądem
have the right to remain silent mieć prawo zachować milczenie
in cold blood z zimną krwią
lock sb up zamknąć kogoś w areszcie/więzieniu
on suspicion of murder pod zarzutem morderstwa
reach a verdict uzgodnić werdykt
release from prison zwolnić z więzienia
sentence to sb skazać na
serve a sentence odsiadywać wyrok
suspect sb of sth podejrzewać kogoś o coś
Your Honour Wysoki Sądzie

Do all the exercises and send your answers till **18.04.2020 r.**

Proszę wykonać **wszystkie ćwiczenia** i przesać prace do **18.04.2020 r.**

POZDRAWIAM